

Ugovor sa prirodom

Medju ključnim problemima kojima će se Ujedinjene nacije baviti poslije održavanja »ekološkog samita Planete« u Rio de Žaneiru, nalazi se mijenjanje obrasca potrošnje, poštena podjela svjetskih prirodnih izvora, transver tehnologije, podsticanje održivog razvoja i zaustavljanje demografske eksplozije stanovništva

»Sadašnja svjetska ekološka kriza će se pogoršati ukoliko ljudi nastave da oklijevaju dok planeta Zemlja gori!« Ovo sumorno upozorenje izgovorio je dr Mustafa Tolba, izvršni direktor UNEP—a — Programa Ujedinjenih

nacija za životnu sredinu, uoči održavanja Druge konferencije Ujedinjenih nacija o životnoj sredini i razvoju.

Ovaj »ekološki samit Planete«, koji je održan od 4. do 14. juna prošle godine u brazilskom gradu Rio de Žaneiru, predstavlja je do sada najmasovniji ekološki prethodni ljudske zajednice posvećen spašavanju planete Zemlje od moguće ekološke katastrofe.

Duh Rija bio je u cijelosti okrenut pripremama svijeta za budućnost i za odgovornosti koje dolaze. Zbog toga je u zaključcima posebno naglašeno da »zeleni pokret«, koji će od ove Konferencije sprovođiti Ujedinjene nacije u domenu zaštite životne sredine na našoj planeti, ne smije biti nikakav pomoćni trend u kome će se neaktivnost manifestirati riječima, govorima i izvještajima, već čine, prije svega, biti konkretno ekološko djelovanje i preuzimanje pune odgovornosti.

»Neću se umoriti ponavljajući da ono što nam sada treba nisu generalizacije, već specifični akcioni planovi sa detaljima. STA, KO, ZA KOJE VRIJEME realno može biti i KOLIKO ĆE TO KOŠTATI I KO ĆE PLANETU. Moramo politički uputiti prave zahtjeve, a naravno

dati odlučujuću riječ« — naglasio je dr M. Tolba.

Duh Rija — kako je rečeno u završnim dokumentima Konferencije — mora stvoriti novi oblik — dobrog građanstva. Nakon ljubavi prema bližnjem, koju je od njega zahtijevala Biblija, »postarijevski čovjek« mora voljeti cijeli svijet, uključujući i drveće, ptice, rijeke, cvijeće — svaki djelić prirodne sredine, koju danas tako nemilosrdno uništavamo.

Iznad i više od moralnog ugovora sa Bogom, iznad i više od društvenih ugovora sklopljenih sa ljudima, moramo sada sklopiti etički i politički ugovor sa PRIRODOM, sa ovom Zemljom, kojoj dugujemo egzistenciju, koja nam život daje...»

U razmišljanjima i razgovorima o budućnosti čovječanstva sve češće se čuju i termini »globalni moral« i »planetarni patriotizam«. Smatra se, zapravo, da se samo sa ljudima takvih osobina planeta Zemlja može sačuvati i za budućnost.

NIJAZ ABADŽIĆ